

Landsplan for jordregister.

På Det norske myrselskaps foredragsmøte som ble holdt sammen med Selskapet Ny Jord og Norges Jordstiftedommer- og Landmåler-samband mandag den 25. februar i år, talte forsøksleder *Ola Einevoll* om «Markslagsinndeling og metodikk» og direktør *Johan Teigland* om «Organisering og kostnad» vedrørende arbeidet med opprettelsen av et jordregister. Vi skal her gjengi korte utdrag av foredragene i den språkform de ble holdt. Foredragene vil bli trykt i sin helhet i tidsskriftet «Ny Jord».

Markslagsinndeling og metodikk.

Vi må leggja grunnlag for ei fornuftig arealdisponering og verne om dei areal som er best skikka for matproduksjon i framtida. Eit økonomisk kartverk fortel gjennom eidedomsgrenser og avgrensing av ulike markslag kva vilkår det einkilde bruk har for planteproduksjon i jord- og skogbruk. Dette har avgjerande verdi for mange slags analyser, regulerings- og planleggingsarbeid som har med landareal å gjera.

Prøvearbeidet er gjort med den tanke å opprette eit jordregister på grunnlag av økonomisk kartverk. Det er lagt stor vekt på å få ein klassifikasjon etter kva arealet er skikka til og kva verdi det har for jordbruks- og/eller skogproduksjon på tvers av ei inndeling etter tilstand og arealbruk i dag. Den dyrka jorda er mellom anna forsøkt delt i ei gruppe «Lettbrukt» areal som er relativt grei å driva med firehjulstraktor og ei gruppe «meir tungbrukt» som det er vanskeleg eller uråd å driva med vanleg firehjulstraktor. Dyrkingsjord er ikkje berre jord som er teknisk dyrkande, men som og er rimeleg i dyrkingskostnad. Ein har også hatt med ei inndeling etter produksjonsevne for all skogsmark.

Ved forsøka med ymse registreringsmetodar er dei fotogrammetriske hjelpemidla til stor hjelp, m. a. kan ein få med fleire markslagsgrupper enn før. Vi er komne fram til ein metodikk som gjer det mogeleg å konstruere markslagsgrensene på kartverket like nøye som kartinnhaldet elles og med rimeleg kostnad. Registreringa av eidedomsgrensene i prøveherada har kosta ca. *kr. 195.00* pr. km² fram til konstruksjon.

Oppgåvene over kva arealet vert brukt til i dag er ikkje nok, produksjonsevna og produksjonsvilkår etter tidas teknikk vil vera det reelle svar på kor store bruka i røynda er. Vi må få skilt ut verdfull dyrka jord og dyrkingsjord og areal med høg produksjonsevne for skog.

Organisering og kostnad.

Mulighetene for å skaffe mer nøyaktige oversikter over landets produktive arealer er avklaret og økt betydelig i de siste 10—15 år. Det gjelder både kartverk i større målestokker og arealtall på

registerkort. Dette skyldes først og fremst utviklingen av teknikk og metoder for fotogrammetrisk kartlegging. Kartkonstruksjon på grunnlag av vertikalfotofering fra fly gir så sterk reduksjon av kostnadene at fremskaffelse av økonomisk oversiktskart nå ligger innen økonomisk rekkevidde.

De ulike markslag må avmerkes på kartet, både etter tilstanden når kartet er laget og etter hva arealet er best skikket til fra naturens side. Det er ikke bare spørsmål om eiendomsgrenser og privatøkonomi, og om hvor det er billigst å bygge hus eller veg, men i *høg grad spørsmål om en samfunnsmessig fornuftig utnyttning av arealene.*

Fram til de siste årene er det gjort lite for å koordinere kartarbeidene. Nødvendigheten av mere plan og samlet ledelse har ført til at det ved kongelig resolusjon 16. februar 1962, ble oppnevnt et råd for økonomisk kartverk. Dette *kartrådet* skal nå koordinere arbeidet med økonomiske kart, med sikte på å få ensartede kart over hele landet. Kartrådet har gitt uttrykk for at det er mulig å lage *ett* kartverk hvor de aller fleste behov for detaljer kan bli tilgodesett.

De totale kostnader vil avhenge av hvor stort samlet areal som skal kartlegges og registreres. Om en vil ha med det produktive areal under skoggrensen vil de samlede kostnader anslagsvis bli 175—180 mill. kroner. Av dette beløpet utgjør grunneiernes arbeid med eiendomsgrensene 17—18 mill. kroner. I tillegg til dette kommer kostnadene med arealutregning og registerføring som anslås til ca. 8 mill. kroner. Under forutsetning av at midlene kan skaffes, er det trolig at kart og register kan bringes i orden i løpet av en 15 års periode og dette vil kreve omlag 11 mill. kroner pr. år.

Organiseringen på fylkesplanet må bli fastere. I hvert fylke bør det være en kartsjef som tilrettelegger de årlige kartarbeidene og fører tilsyn med gjennomføringen. Kartsjefen bør knyttes til områdeplankontorene i fylkene. Et landsomfattende kartverk gir store muligheter for å få et eiendomsregister som gir langt mer eksakte opplysninger enn det vi har i dag. Det må være nærliggende å overføre arbeidet med tinglysing og føring av grunnboka til et kontor for eiendomsregistrering, økonomisk kartverk og områdeplanlegging i hvert fylke. Dette vil bryte med tradisjoner og kreve revisjon av flere lover. Et grundig utredningsarbeid må derfor til. Spørsmålet er så omfattende at det bør bearbeides av en forholdsvis allsidig sammensatt komité.

Vi kan nå få et nøyaktig jordregister og et detaljert, økonomisk kartverk med overkommelige kostnader. Å skaffe disse hjelpemidlene er ikke først og fremst en landbrukssak, men en betydelig og meget viktig samfunnssak som kan og bør løses under ett.